

Natuurtoets

Verkennde inventarisatie en beoordeling
natuurwaarden in het kader van de Flora- en
faunawet ten behoeve van modificatie S-6349 op
het tracé Kalfjeslaan-Legmeerdijk te Amstelveen

projectnr.	11191-267489
revisie	01
datum	25 augustus 2014
documentnr.	267489-NT-02

Auteur

J. Melis
m.m.v. ir. J. Arisz

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 444
2740 AK Waddinxveen

datum vrijgave	25-08-2014
----------------	------------

beschrijving revisie 01
Natuurtoets met activiteitenplan

goedkeuring
J.A. Kruse

vrijgave
A.J. Brandsma

Datum van uitgave:

25 augustus 2014

Contactadres:

Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Inhoud

blz.

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Flora- en faunawet.....	3
1.3	Doel van deze toetsing.....	3
1.4	Werkwijze	3
1.5	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Natuurbeschermingswet.....	5
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	5
3	Beschrijving locatie en modificatie.....	6
3.1	Locatie (S-6349); Meerlandenweg te Amstelveen	6
4	Resultaten Quick scan Flora- en faunawet	8
4.1	Beschermde soorten Flora- en faunawet	8
4.1.1	<i>Vogels</i>	8
4.1.2	<i>Vleermuizen</i>	8
4.1.3	<i>Overige zoogdieren</i>	8
4.1.4	<i>Reptielen, amfibieën en vissen</i>	8
4.1.5	<i>Ongewervelden</i>	10
4.1.6	<i>Planten</i>	10
5	Beschermde soorten en effecten	11
5.1	Overzicht beschermde soorten	11
5.2	Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna	11
5.3	Mitigerende maatregelen	12
5.3.1	<i>Broedvogels</i>	12
5.3.2	<i>Vleermuizen</i>	12
5.3.3	<i>Amfibieën</i>	13
5.3.4	<i>Vissen.....</i>	13
6	Activiteitenplan	14
7	Conclusies.....	21
	Geraadpleegde bronnen.....	22

Bijlagen:

- 1 Wettelijk Kader**
- 2 Rapport nader onderzoek vissen**

1 Inleiding

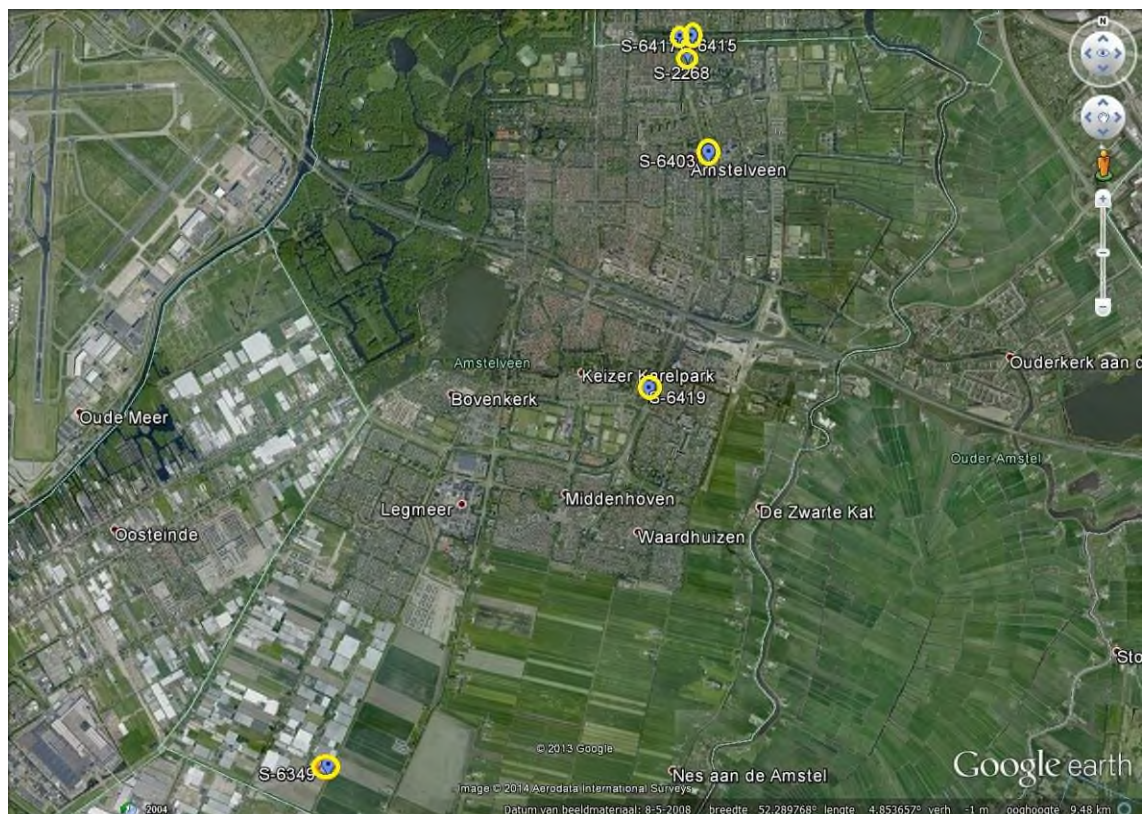
1.1 Aanleiding

In februari 2014 heeft Antea Group in opdracht van de Gasunie een ecologisch onderzoek uitgevoerd ten behoeve van geplande modificaties op zes locaties op het Gasunie tracé Kalfjeslaan-Legmeerdijk.

De Gasunie is voornemens om, in het kader van de Gasunie Netwerk Improvement Program (GNIP), zes modificaties aan haar leidingnetwerk te doen op het tracé met de naam Kalfjeslaan-Legmeerdijk.

De modificaties verschillen sterk per locatie. De meest noordelijke modificatie ligt ter hoogte van de Kalfjeslaan op de grens van Amsterdam en Amstelveen en de meest zuidelijke ligt bij de Meerlandenweg te Amstelveen ter hoogte van Aalsmeer. De noordelijkste vijf modificaties liggen in stedelijk gebied, de zuidelijkste ligt in een agrarische omgeving.

Alleen deze meest zuidelijke locatie (S-6349) wordt in deze natuurtoets beschreven (hoofdstuk 3) en behandeld. De overige modificaties worden in een afzonderlijke natuurtoets (267489-NT-01) beschreven en behandeld. De resultaten van de natuurtoets met betrekking tot de vijf noordelijke gelegen locaties geven geen aanleiding tot vervolgstappen. De betreffende natuurtoets heeft geen inhoudelijke relatie met het onderhavige document en wordt dan ook verder niet besproken.

figuur 1.1. Luchtfoto met daarop de locatie van alle modificaties aangegeven in geel. (Bron: Google Earth)

Vanuit de natuurwetgeving is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet.

Er worden voor modificatie S-6349 geen bomen gekapt.

1.2 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse planten- en diersoorten geregeld. Deze wet is overal in Nederland van toepassing.

De voorgenomen ingrepen vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene beschermde soorten (zogenaamde tabel 1 soorten, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere strenger beschermde soorten (zogenaamde tabel 2 of 3 soorten of broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de voorgenomen ingrepen. Indien dit het geval is, kan het noodzakelijk zijn om voor de betreffende soorten een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

1.3 Doel van deze toetsing

Het doel van de voorliggende natuurtoets is om te bepalen of eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de huidige Flora- en faunawet te verwachten zijn.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

- Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor, of worden hierin verwacht? Welke status hebben deze soorten?
- Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strik) beschermde soorten?
- Voor welke soorten moet op welke locaties nader onderzoek uitgevoerd worden?
- Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
- Welk vervolgetraject dient dan doorlopen te worden?
- Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan welke wettelijk beschermde planten- of diersoorten in of nabij de planlocatie voorkomen. Dit is het eerste onderdeel van de Quick Scan. Samen met het veldbezoek vormt de bureaustudie het beeld van aangetroffen of verwachte soorten. In deze bureaustudie zijn ook rapporten van de gemeente Amstelveen geraadpleegd.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is op 20 februari 2014 (een dag met bewolking en veel regen, matige wind (windkracht 2) en een temperatuur van 8-10°C) een verkennend veldbezoek gebracht aan de planlocatie en de directe omgeving ervan. Hierbij is, met betrekking tot de verzamelde gegevens van de bureaustudie, beoordeeld welke soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie voor (kunnen) komen. Dit is het tweede onderdeel van de Quick Scan. Samen met de bureaustudie vormt het veldbezoek het beeld van aangetroffen of verwachte soorten.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering biotoop) op de verwachte beschermde soorten en natuurtypen beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Nader onderzoek vissen

Op basis van stap 1 tot en met 3 is geconcludeerd dat nader onderzoek uitgevoerd moet worden voor bittervoorn en kleine modderkruiper. Dit nader onderzoek is uitgevoerd op 8 april 2014 (een dag met zon, maar ook veel regen, harde wind (windkracht 6) en een temperatuur van 9-11°C). Hierbij zijn de te verwachten soorten beide aangetroffen.

Stap 5. Schrijven van een activiteitenplan ten behoeve tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 4 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75 en op basis hiervan is een activiteitenplan samengesteld dat kan dienen als basis voor het aanvragen van een ontheffing op de verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75.

1.5 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het doel en de werkwijze van deze natuurtoets. In het tweede hoofdstuk wordt een beschrijving van het wettelijk kader gegeven. In het derde hoofdstuk worden de deellocatie en de voorgenomen aanpassingen beschreven. In het vierde hoofdstuk wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde diersoorten. In het vijfde hoofdstuk worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de beschermde soorten beschreven. In het zesde hoofdstuk wordt een activiteitenplan voor een ontheffingsaanvraag opgesteld. Op basis van voorgaande hoofdstukken worden in het laatste hoofdstuk conclusies getrokken en worden de te nemen vervolgstappen aangegeven. In bijlage 1 is een samenvatting van de Nederlandse natuurwetgeving te vinden. In bijlage 2 is een uitgebreider verslag van het nader onderzoek te vinden.

2 Wettelijk kader

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage 1).

Natura-2000

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

EHS

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

2.1 Natuurbeschermingswet

Afsluiterschema S-6349 te Amstelveen ligt ruim zes kilometer ten westen van het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied de Botshol. Ertussen liggen een provinciale weg N521 Amstelveen-Uithoorn en twee rivieren (de Amstel en de Oude Waver). Gezien de afstand, de aard en omvang van de ingreep zijn effecten op de natuurgebieden uit te sluiten. Het plangebied ligt niet in de omgeving van een Natura 2000-gebied. De geplande werkzaamheden hebben hierdoor geen negatieve invloed of effecten op de soorten en/of habitats waarvoor Natura 2000-gebieden aangewezen zijn. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

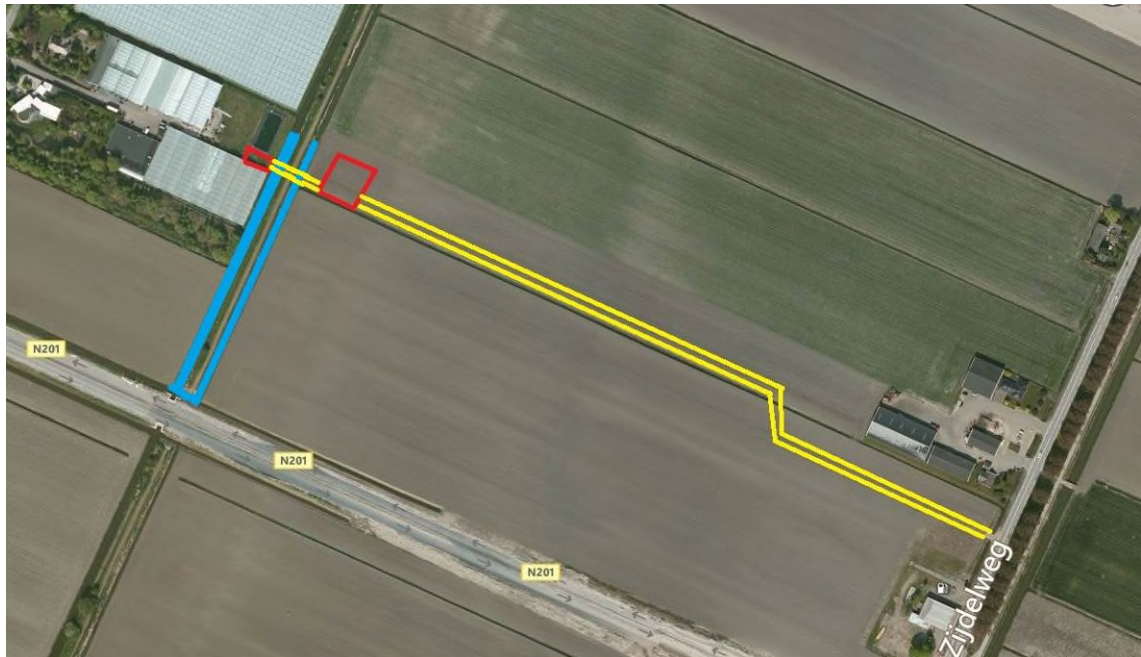
Afsluiterschema S-6349 te Amstelveen ligt ruim twee kilometer ten noorden van het dichtstbijzijnde EHS natuurgebied Zijdelmeer. Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Derhalve is een toetsing aan de EHS niet benodigd.

3 Beschrijving locatie en modificatie

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt geregeld het begrip schema gebruikt. Een Gasunie schema bevat één of meerdere ingegraven gasleidingen met daarbij bijvoorbeeld meetinstellingen, aftakkingen of afsluiters.

3.1 Locatie (S-6349); Meerlandenweg te Amstelveen

figuur 3.1. Luchtfoto van de locatie van modificatie S-6349; in blauw zijn de watergangen aangegeven, in rood zijn de twee schema's (bestaand westelijk en nieuw oostelijk) aangegeven en in geel is de toegangsweg aangegeven (Bron: Bing maps)

Achter het kweekcentrum de Ruijter aan de Meerlandenweg 55 ligt, naast een wateropvang, een grasveld met daarin het bestaande schema S-6349 (zie figuren 3.1. en 3.2). Het schema S-6349 moet vervangen worden door een nieuw schema aan de andere zijde van de spoordijk. Het werkterrein is naar schatting ongeveer 40 bij 10 meter (zie figuur 3.2.). Het bestaande schema wordt open ontgraven, waarna deze vervangen wordt door een nieuw schema. In de watergangen aan beide zijden van de spoordijk worden zinkers aangebracht (zie figuur 3.6.). De werkstrook is standaard 15 meter breed. Voor de werkzaamheden wordt, over een zo klein mogelijke oppervlakte, de graslaag verwijderd. Het terrein wordt benaderd via een lange toegangsweg vanaf de Zijdelweg en loopt door akkerland (zie figuur 3.4). De afwateringssloot midden in het akkerland, die gepasseerd wordt, wordt met draglineschotten overbrugd en niet aangetast. Het akkerland wordt met rijplaten doorkruist tot aan een watergang aan de oostzijde van de spoordijk (zie figuur 3.5.). Deze smalle (ca. twee meter brede watergang wordt tijdelijk over een lengte van ca. 20 meter afgedamd en drooggelegd en geeft daarmee toegang tot de, niet meer in gebruik zijnde, oude spoordijk. Deze met gras begroeide dijk wordt van rijplaten voorzien. Achter deze dijk loop een brede watergang (zie figuur 3.5.) van ca. acht meter breed. Ook deze watergang wordt over een lengte van ca. 20 meter tijdelijk afgedamd en drooggelegd. Daarmee is toegang verkregen tot de grasstrook waarin het schema S-6349 ligt. Er worden geen bomen gekapt voor deze modificatie. Na de werkzaamheden wordt het plangebied weer zoveel mogelijk in oude staat teruggebracht, met achterlating van een permanente dam met duiker in de brede watergang.

figuur 3.2. huidig schema vanaf de kwekerij

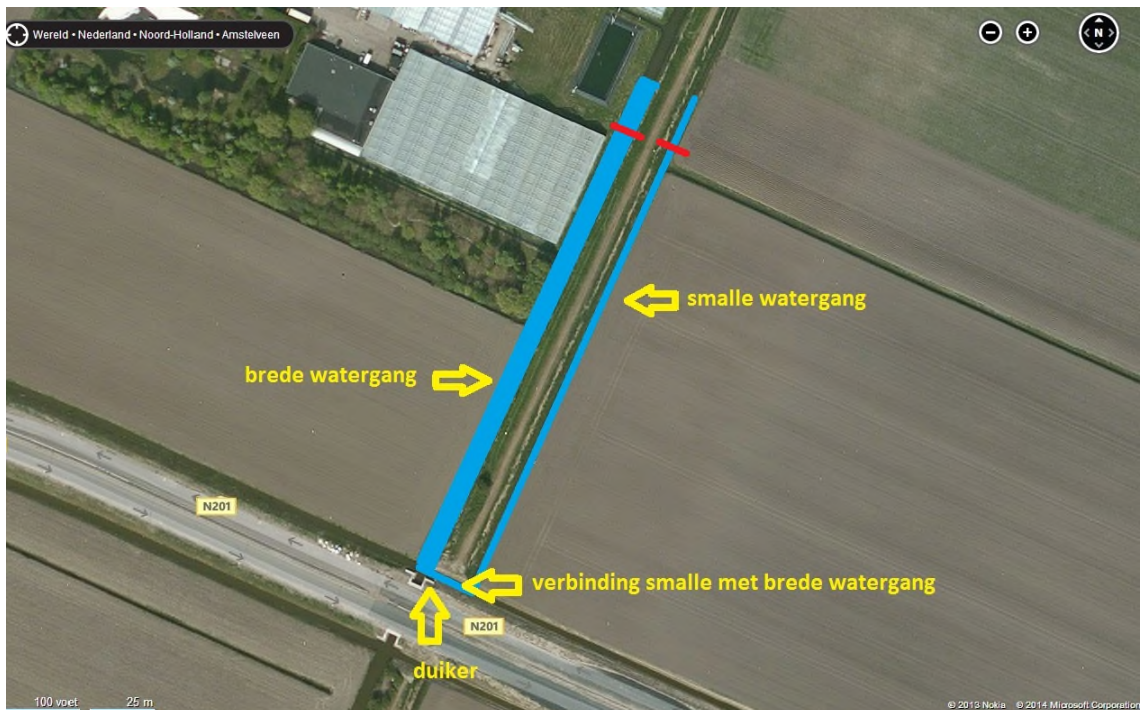
figuur 3.3. smalle watergang - oostzijde van de spoordijk

figuur 3.4. brede watergang - westzijde van de spoordijk

figuur 3.5 akkerland waarop de toegangsweg gepland is

figuur 3.6: Luchtfoto van de locatie van modificatie S-6349; in blauw zijn de watergangen aangegeven, in rood de te plaatsen duikers (Bron: Bing maps)

4 Resultaten Quick scan Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten Flora- en faunawet

Op basis van de gegevens van de bureaustudie, de aanwezige biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Er werden beschermde soorten binnen het plangebied aangetroffen en er worden tevens meer beschermde soorten in het plangebied verwacht.

4.1.1 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn zwarte kraai, verschillende meeuwensoorten, houtduif, wilde eend, meerkoet, merel en fazant in de nabijheid van het plangebied waargenomen. Zij vlogen over, of foerageerden ter plaatse. Van geen van deze dieren kon een directe binding met een plangebied worden vastgesteld. Er werden tijdens het veldbezoek in de omgeving van het plangebied geen nesten aangetroffen die ook buiten de broedtijd beschermd zijn. Er worden geen gebouwen of bomen aangetast zodat negatieve effecten op nestplaatsen van bijvoorbeeld spechten, steenuilen en mussen kunnen worden uitgesloten.

De modificaties betreffen deels aantasting van graslanden en –stroken en sloot- of greppelkanten. Het is mogelijk dat weidevogels zoals Kievit of schollekster in de graslanden en -stroken tot broeden komen. Het is ook mogelijk dat soorten als wilde eend en meerkoet in grasstroken aan de slootkanten en de slootkanten en oeverzones zelf tot broeden komen.

4.1.2 *Vleermuizen*

Er worden voor deze modificatie geen gebouwen aangetast zodat een negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen kan worden uitgesloten. Vleermuizen oriënteren zich in het landschap door zich te laten leiden door lijnvormige elementen, zoals watergangen, bomenrijen en houtwallen. Het is mogelijk dat de watergang en de spoordijk bij de modificaties onderdeel zijn van een vliegroute van vleermuizen. In het plangebied ontbreken gebouwen of struiken die een onderdeel van een vliegroute kunnen zijn. In de hele omgeving van de plangebieden kunnen zich foerageerlocaties van vleermuizen bevinden.

4.1.3 *Overige zoogdieren*

Tijdens het veldbezoek werd in de omgeving van de modificatie een haas gezien en zijn sporen van bruine rat en mol gevonden.

De waterspitsmuis wordt niet verwacht in het plangebied vanwege ongeschikt habitat in combinatie met de bekende verspreiding. De weilanden en sloten hebben weinig dekking. De Waterspitsmuis, die in dit suboptimale habitat in beginsel nog zou kunnen overleven, is echter al 15 jaar niet meer waargenomen binnen een straal van ruim 10 kilometer van dit gebied. Overige zwaardere beschermde soorten zoals steenmarter en das zullen in dit open gebied niet voorkomen.

Er wordt een tal van licht beschermde soorten binnen en in de nabijheid van de plangebieden verwacht. Het plangebied zal vrijwel zeker gebruikt worden als foerageergebied door soorten als haas, konijn, vos en kleine roofdieren als bunzing, hermelijn en wezel. Van de muizen en spitsmuizensoorten, zoals veldmuis, aardmuis, rosse woelmuis, bosmuis, woelrat, bosspitsmuis en huisspitsmuis kunnen zich ook vaste verblijfplaatsen in het plangebied bevinden.

4.1.4 *Reptielen, amfibieën en vissen*

Reptielen

De ringslang is het enige reptiel dat bekend is uit Amstelveen. Deze concentreert zich echter vrij strikt op de Poel, dat onderdeel is van het Amsterdamse Bos. Dit gebied ligt op enkele kilometers afstand van

de modificatie in deze toets. In de agrarische gebieden van Amstelveen ter hoogte van Aalsmeer worden vaste verblijfplaatsen van ringslang niet aangetroffen. Hier ontbreekt het aan structureel aanwezige schuilplaatsen en overwinteringsgebied. Er zijn uit het gehele plangebied of de omgeving ervan geen waarnemingen bekend van andere reptielen. Het plangebied vormt bijzonder marginaal biotoop voor reptielen. De aanwezigheid van zwaar(der) beschermde reptielen is uit te sluiten.

Amfibieën

Er worden diverse watergangen met open ontgraving gepasseerd. In het plangebied van deze werkzaamheden zijn mogelijke enkele algemene soorten, zoals kleine watersalamander, gewone pad, bastaardkikker en meerkikker aanwezig. Op 400 meter ten westen van de watergangen is een rugstreeppaddencompensatiegebied aangelegd. De rugstreeppad is bekend vanuit de Noordelijke Legmeerpolder. De nabijgelegen kassen hebben grote aantrekkingskracht op de soort. De soort wordt als aanwezig beschouwd. De aanwezigheid van rugstreeppad is op basis van enkele eerdere onderzoeken (zie geraadpleegde bronnen) zeer aannemelijk. In dit gebied wordt de zwaar beschermde poelkikker niet verwacht vanwege de zeer marginale geschiktheid van het gebied voor deze soort, gekoppeld aan de afwezigheid van waarnemingen uit deze hoek van Noord-Holland. De aanwezigheid van overige zwaar(der) beschermde amfibieën is uit te sluiten vanwege de landelijke verspreiding.

Vissen

In het plangebied van de werkzaamheden worden twee watergangen tijdelijk gedempt. Tijdens het verkennende veldbezoek werd de brede, westelijke, watergang, als steekproef, met een RAVON-schepnet bemonsterd, waarbij direct in meerdere scheppen de zwaar beschermde bittervoorn werd gevangen. Daarnaast werden ook drie- en tiendoornige stekelbaars en baars gevangen.

figuur 4.1. Gevangen bittervoorn op de kruising brede watergang en de N201 bij modificatie S-6348

Op 8 april 2014 heeft de Antea Group in opdracht van de Gasunie een nader onderzoek naar het voorkomen van bittervoorn en kleine modderkruiper uitgevoerd. De methodiek en de resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in een separaat rapport (zie bijlage 2). Bij dit protocollaire onderzoek zijn de bittervoorn en kleine modderkruiper aangetroffen in- en op de kop van de brede watergang. In deze brede watergang zijn deze twee (middel)zwaar beschermde soorten vissen aanwezig. In de smalle watergang zijn alleen drie- en tiendoornige stekelbaars en zeelt gevangen. Gezien de landelijke verspreiding en het habitat worden soorten als rivierdonderpad en grote modderkruiper niet verwacht. Er worden in deze watergangen daarnaast nog algemene soorten als blankvoorn, snoek, kolblei, brasem, zeelt enz. verwacht.

4.1.5 *Ongewervelden*

Beschermde ongewervelden worden niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht omdat op de locaties waar werkzaamheden zijn voorzien het habitat hiervoor ongeschikt is. Het gehele gebied bestaat uit stedelijke bomenrijen, openbare grasvelden en landschap met veelal agrarisch gebruik.

4.1.6 *Planten*

In het plangebied zijn alleen algemene en onbeschermden soorten aangetroffen. Een (incomplete) lijst: Engels raaigras, riet, boterbloem, rode klaver, smalle- en brede weegbree, paardenbloem, perzikkruid, brandnetel, dovenetel, zuring, klimop en braam.

Er werd nergens biotoop aangetroffen dat geschikt zou kunnen zijn voor beschermde planten zoals orchideeën. Het voorkomen hiervan kan op basis van de biotoopeigenschappen worden uitgesloten. Andere zwaardere beschermde soorten worden vanwege het aanwezige habitat ook niet verwacht.

5 Beschermde soorten en effecten

5.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormen van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 4.1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende zwaarder beschermde flora en fauna in het plangebied.
 Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3: Zwaar beschermd

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 2	T3	Nader onderzoek
Broedvogels	Alle	-	x			Nee
Vleermuizen	Alle	-	x		x	Nee
Amfibieën	Rugstreeppad	x			x	Nee, eerder onderzoek aanwezig
Vissen	Bittervoorn	x			x	Uitgevoerd
	Kleine modderkruiper	x		x		Uitgevoerd

5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna

Broedvogels

Bij de uitvoering moet rekening worden gehouden met broedvogels. Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens hun broedseizoen beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Hiervoor kan in principe ook geen ontheffing worden verkregen.

Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar dit is afhankelijk van het weer en de soort; de houtduif broedt bijvoorbeeld later. De Flora- en faunawet schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd, dus indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet gewacht worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken.

Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken. Als de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de werklocaties te voorkomen. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.4.

Vleermuizen

Voor de werkzaamheden worden geen bomen gekapt. Vleermuizen oriënteren zich in het landschap door zich te laten leiden door lijnvormige elementen, zoals watergangen, bomenrijen en houtwallen. De vliegroute die potentieel over de watergang bij modificatie S-6348 te Amstelveen zou kunnen lopen wordt in het verlengde van deze watergang meerdere keren gehinderd door bruggen met licht en dammen met duikers. Snel verstoorde soorten zullen deze route daarom niet gebruiken. Soorten die met gemak deze obstakels vermijden, zoals watervleermuis, kunnen verwacht worden, maar zullen ook, juist door deze eigenschappen, beperkt last hebben van tijdelijke obstakels vanuit de werkzaamheden.

Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.4. Hierbij moet extra aandacht worden geschonken om extra verstoring in de vorm van licht te vermijden.

Amfibieën

In het plangebied van de werkzaamheden is de zwaar beschermde rugstreeppad aanwezig. Er worden op deze locatie diverse watergangen tijdelijk gedempt en er worden graafwerkzaamheden verricht. Hierbij kunnen overwinterings- en foerageergebied en vaste verblijfplaatsen verstoord worden. Tijdelijke waterplassen kunnen gebruikt worden als voortplantingsgebied. Indien deze door werkzaamheden verdwijnen kan de voortplanting van de rugstreeppad verstoord worden. De zwaar beschermde rugstreeppad is in eerdere onderzoeken in de omgeving aangetroffen en wordt derhalve in het plangebied verwacht. Er is voor de rugstreeppad een Flora- & faunawet ontheffing benodigd. Er zullen mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Deze worden opgenomen in het activiteitenplan.

Vissen

In het plangebied van de werkzaamheden zijn de zwaar beschermde bittervoorn en de middelzwaar beschermde kleine modderkuiper aanwezig. Er worden op deze locatie diverse watergangen tijdelijk gedempt. Hierbij kunnen overwinterings- en foerageergebied, vaste verblijfplaatsen en de voortplanting van vissen verstoord worden. De zwaar beschermde bittervoorn is op meerdere locaties tijdens het veldonderzoek en het nader onderzoek aangetroffen. De middelzwaar beschermde kleine modderkuiper is op één locatie tijdens het nader onderzoek aangetroffen, maar wordt op meer locaties verwacht. Er is voor de bittervoorn en de kleine modderkuiper een Flora- & faunawet ontheffing benodigd. Er zullen mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Deze worden opgenomen in het activiteitenplan.

Overige licht beschermde diersoorten

Er worden verder geen zwaar beschermde diersoorten verwacht. De verwachting is dat voor enkele soorten licht beschermde dieren vaste woon- en verblijfplaatsen, van bijvoorbeeld mol, diverse muizensoorten en amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker verloren zullen gaan. De werkzaamheden vormen echter geen bedreiging voor de soort of populatie. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht.

5.3 Mitigerende maatregelen

5.3.1 Broedvogels

Het werk dient bij voorkeur uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Als de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de werklocaties te voorkomen. Als er toch vogels in het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden tot dat de jongen zijn uitgevlogen. Voor de wet is er geen verschil tussen broedvogels gemaakt. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Wel is het toegestaan om maatregelen te nemen waarmee het gebied tijdelijk ongeschikt wordt als broedgebied voor vogels.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. Werken buiten het broedseizoen; of als dit vanwege de werkzaamheden onmogelijk is:
2. Het werkterrein (schema's en toegangswegen) en ruime omgeving hiervan benodigd voor de werkzaamheden ruim voor het broedseizoen ongeschikt maken en houden voor broedende vogels.
3. Om gewinning te voorkomen; waterkanten maaien, zodat de vegetatie zeer kort is, ruim voor het broedseizoen. Daarna dient dit te worden onderhouden omdat het gebied anders weer geschikt wordt.

Als toch broedgevallen optreden, dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden zoveel afstand gehouden te worden, dat geen verstoring op treedt. Deze afstand wordt door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld.

5.3.2 Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving. De gehele omgeving kan in gebruik zijn als foerageergebied voor vleermuizen. De brede watergang en de oude spoordijk kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met

lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes. Omdat er geen nader onderzoek geweest is naar de aanwezigheid van vliegroutes moet worden aangenomen dat de brede watergang en de oude spoordijk een vliegroute zijn en deze afgeschermd worden van directe lichtval.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken wordt de volgende maatregel voorgesteld:

1. lichtoverlast in de buurt van verblijven of mogelijke foerageergebieden en vliegroutes moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van de brede watergang en de oude spoordijk.

5.3.3 Amfibieën

Voor de rugstreeppad (tabel 3) moet een ontheffing op de gebodsbepalingen in de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De hiervoor benodigde mitigerende maatregelen worden in een activiteitenplan (zie hoofdstuk 6) opgenomen dat onderdeel is van de aanvraag.

5.3.4 Vissen

Voor de bittervoorn (tabel 3) moet een ontheffing op de gebodsbepalingen in de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Voor de kleine modderkruiper (tabel 2) kan een geschikte gedragscode gebruikt worden, maar omdat het ontheffingstraject voor de bittervoorn al ingezet moet worden wordt de mitigatie voor de kleine modderkruiper direct meegenomen. De hiervoor benodigde mitigerende maatregelen voor beide soorten worden in een activiteitenplan (zie hoofdstuk 6) opgenomen dat onderdeel is van de aanvraag.

6 Activiteitenplan

Uit de resultaten van voorliggende natuurtoets blijkt dat de voorgenomen ingreep op locatie S-6349 te Amstelveen mogelijk leidt tot negatieve effecten op de wettelijk beschermde soorten bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper. Voor de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper wordt geadviseerd ontheffing aan te vragen ingevolge de Flora- en faunawet, artikel 75.

Voorliggend hoofdstuk bevat het activiteitenplan dat als verplichte bijlage dient te worden bijgevoegd bij de ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet. Het activiteitenplan bevat de relevante teksten die antwoord geven op de vragen uit het aanvraagformulier en kan als separaat document bij de aanvraag worden gevoegd. Om die reden worden delen van eerdere hoofdstukken uit dit rapport herhaald in het activiteitenplan.

A. Adres, postcode, gemeente en provincie van de locatie(s) waar de activiteiten worden uitgevoerd

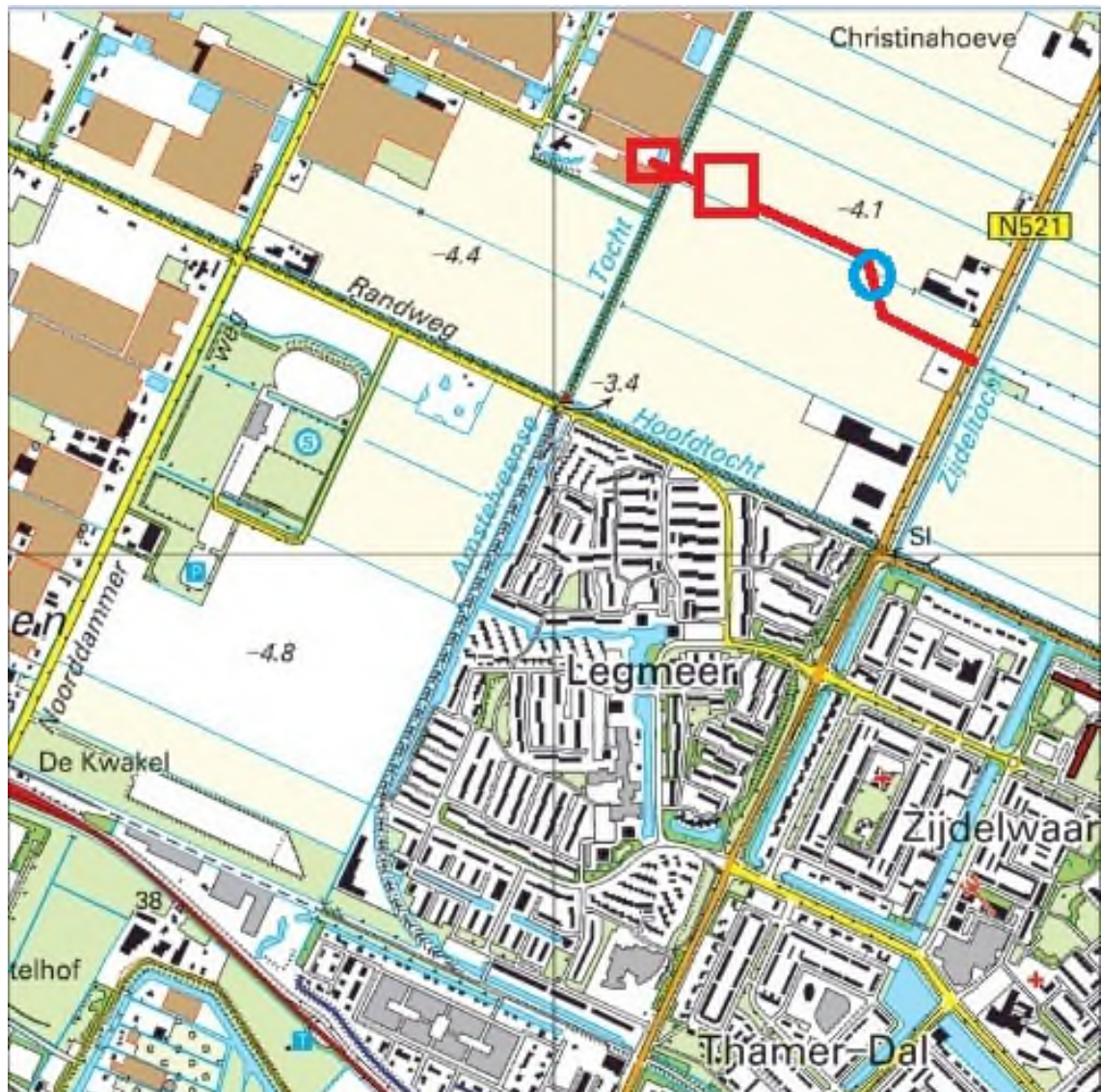
Het huidige schema S-6349 te Amstelveen is gelegen op Amersfoortcoördinaat (116.187/474.708), achter het kweekcentrum de Ruijter aan de Meerlandenweg 55, 1187 ZR Amstelveen. De toegangsweg tot het werkterrein start op Amersfoortcoördinaat (116.699/474.436), naast de Shell pompstation, Zijdelweg 15, 1187 ZM te Amstelveen. Het nieuw aan te leggen schema komt op Amersfoortcoördinaat 116.241/474.686. De zinker in de watergang die tijdelijk drooggelegd wordt komt op Amersfoortcoördinaat 116.205/474.698.

B. Omschrijving activiteiten en werkzaamheden

De Gasunie gaat op meerdere deellocaties modificaties uitvoeren op het leidingentracé Legmeerdijk-Kalfjeslaan. Ter plaatse van deellocatie S-6349 te Amstelveen moet een gasleidingschema verwijderd worden en op een andere locatie worden aangelegd. Hiervoor dienen graafwerkzaamheden in de vaste grond te worden uitgevoerd en worden watergangen tijdelijke verstoord. Om zinkers aan te leggen moet een brede watergang worden afgedamd over een breedte van ca. 20 meter door middel van gronddammen en moet een smalle watergang worden afgedamd over een breedte van ca. 20 meter. Daarna wordt het water weggepompt en kan de grond ter plaatse worden ontgraven. Daarnaast zal de vegetatie binnen de begrenzing van de werkterreinen worden verwijderd. Na afloop van de werkzaamheden worden de watergangen en terreinen weer in oorspronkelijk staat hersteld. In de brede watergang wordt een permanente dam met duiker aangelegd om de bereikbaarheid van het afsluiterschema te waarborgen. De toegangsweg zal met rijplaten beschermd en verder niet aangetast worden. Een smalle afwateringssloot bij de toegangsweg wordt overbrugd en niet aangetast.

C. Ingetekende topografische kaart

De globale ligging van de locatie is weergegeven in afbeelding 1.1 (bladzijde 2). De begrenzing van locatie S-6349 te Amstelveen is hieronder weergegeven in figuur 6.1.

Afbeelding 6.1: Begrenzing locatie S-6349 te Amstelveen, huidige schemalocatie(rode vierkant links), nieuwe locatie (rode vierkant rechts), transportroute (rode lijn) en te overbruggen afwateringssloot(blauwe cirkel).

D. Manier waarop u de activiteiten wilt uitvoeren

Binnen de begrenzing van locatie S-6349 te Amstelveen zal de vegetatie verwijderd worden en de grond ontgraven. Twee watergangen worden over een lengte van 20 meter (tijdelijk) afgedamd, leeggepompt en de grond ter plaatse wordt ontgraven. Na het afronden van de werkzaamheden wordt de grond weer teruggeplaatst en worden de dammen verwijderd. De totale werkzaamheden duren drie maanden. Voor de werkzaamheden worden mitigerende maatregelen getroffen voor de bittervoorn, rugstreeppad en de kleine modderkruiper. Deze mitigerende maatregelen zijn beschreven in onderdeel P.

E. Doel en belang van uw activiteiten

De Gasunie gaat noodzakelijke modificaties uitvoeren op het leidingentracé Legmeerdijk-Kalfjeslaan. Deellocatie S-6349 te Amstelveen is één van de locaties binnen dit leidingentracé waar modificaties noodzakelijk zijn. Het huidige schema voldoet niet aan de nieuwste wettelijke en functionele eisen. Modificatie van het schema is noodzakelijk om de distributie van aardgas in de regio te garanderen. De voorgenomen modificaties op meerdere deellocaties van de Gasunie betreffen ruimtelijke ingrepen; er zal in de bodem moeten worden gewerkt. Voor de bittervoorn, rugstreeppad en de kleine modderkruiper wordt ontheffing aangevraagd voor de belangen e " Dwingende reden van groot openbaar belang" en j: "Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling".

Doel 1: leiding veranderen ten behoeve van veiligheidsinspectie

Reguliere inspectie van de leiding is noodzakelijk in het kader van veiligheid en integriteit van de gasleiding. N.V. Nederlandse Gasunie is bezig met een landelijk project (GNIP; Gasunie Network Improvement Project) dat als doel heeft alle leidingen geschikt te maken voor inwendige controle door middel van een apparaat (zgn. pig) dat de buiswanden inwendig aftast (pigging). Op het moment van aanleg van de gasleidingen was deze zogenaamde 'pigging' techniek niet beschikbaar, zodat in het ontwerp geen rekening is gehouden met de noodzaak om het 'pigging' apparaat door de buis te leiden. Als gevolg hiervan moeten door het gehele land diverse leidingsecties worden vervangen.

Doel 2: opruimen leiding

Binnen het plangebied wordt een oud schema van het leidingwerk verwijderd. Het betreft een gedeelte van een leiding dat, na de modificatie in 2015, niet meer door Gasunie in gebruik is, ook wel een Beperkt Beheer (BB- leiding) genoemd. Gasunie heeft een wettelijke plicht tot het opruimen van leidingen die niet meer in gebruik zijn.

Deze komt voort uit de volgende wet en –regelgeving:

- a. Amvb Besluit externe veiligheid buisleidingen;
- b. Wet bodembescherming / Wet milieubeheer;
- c. NEN 3659 'Eisen voor buisleidingsystemen' (indirecte verwijzing zit in art. 4 BevB);
- d. NTA 8000 'Risicomanagement voor buisleidingsystemen' (uitvloeisel art. 4 BevB).

Het is van openbaar belang dat leidingen die niet meer in bedrijf zijn worden opgeruimd. Leidingen die buiten bedrijf zijn worden niet meer kathodisch beheerd. Achtergelaten leidingen kunnen op het moment dat ze niet beheerd worden mogelijk effecten hebben voor mens en milieu. Het is niet wenselijk dat de leiding worden prijsgegeven aan de natuur.

F. Planning en onderbouwing van de activiteiten

Het afdammen en leegpompen van de watergang met ecologische begeleiding (wegvangen en uitzetten van de aanwezige vissen en mosselen) is gepland voor 2015. De werkzaamheden zijn drie maanden na de start afgerond. Aangezien de werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten de piekafname periodes (winterperiode) zullen de werkzaamheden zeker deels in de zomer en dus in de kwetsbare periode van de aanwezige soorten plaatsvinden. De aanvraag gaat uit van een uitvoeringsperiode van mei tot en met juli 2015.

G. Deskundige die betrokken is bij uw activiteiten en zijn/haar kwalificaties

Het veldwerk voor de natuurtoets (februari 2014) is uitgevoerd door dhr. J. Melis, werkzaam als ecooloog voor de Antea Group. Het nader onderzoek (april 2014) is uitgevoerd door dhr. J. Melis en mw. B. Kuik, werkzaam als ecologen voor de Antea Group. J. Melis is een ervaren waarnemer bij SOVON, Zoogdierverseniging en RAVON en heeft veel ervaring met natuurtoetsen en leidingtrajecten. B. Kuik is een ervaren waarnemer bij RAVON en is validator bij Sportvisserij Nederland. De kwaliteitscontrole is uitgevoerd door mw. ir. J. Arisz, een ervaren ecooloog. De Antea Group is lid van het Netwerk Groene Bureaus.

H. Korte termijn effecten op de beschermde soort(en) per fase/activiteit

De werkzaamheden kunnen leiden tot het verstoren van individuen van de bittervoorn, rugstreeppad en de kleine modderkruiper. Daarnaast zullen voortplantings-, rust en/of verblijfplaatsen van deze soorten tijdelijk aangetast worden. Er wordt een traject van ongeveer 20 meter lengte afgedamd. De werkzaamheden vinden plaats in een klein gedeelte van deze watergang en in de directe omgeving blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor alle drie soorten. Na afloop van de werkzaamheden zullen de dammen weer worden verwijderd en kan het leefgebied, voortplantings-, rust- en/of verblijfplaatsen van de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper ter plaatse van de werkzaamheden zich weer herstellen. Omdat er tijdens de voortplantingsperiode afgedamd en gewerkt wordt kunnen ook mosselen met eieren van de bittervoorn geraapt en overgeplaatst worden. Daarnaast kunnen met de werkzaamheden zoals het afdammen ongemerkt eieren beschadigd of vernield raken. Dit kan bij de rugstreeppad voorkomen worden door eventuele tijdelijke plassen binnen het plangebied af te schermen, zodat deze niet voor de voortplanting gebruikt kunnen worden. Rugstreeppadden dienen in

het plangebied vooraf afgevangen te worden. De kans op nadelige effecten zal zo klein mogelijk gemaakt worden door het nemen van alle mogelijke mitigerende maatregelen.

I. Lange termijn effecten op de staat van instandhouding van de soort(en) per fase/activiteit

Na afloop van de werkzaamheden wordt de watergang binnen het werkterrein weer in oorspronkelijke staat hersteld, met achterlating van een permanente dam met duiker. Het leefgebied en hiermee de voortplantings-, rust- en/of verblijfplaatsen van de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper kunnen zich ter plaatse van de werkzaamheden weer herstellen. Daarnaast vinden de werkzaamheden plaats in een klein gedeelte (ca. 20 meter) van de watergang en in de directe omgeving blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor de drie soorten. Door de wijze waarop de werkzaamheden uitgevoerd worden, zal de gunstige staat van de instandhouding van de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper niet in gevaar komen.

J. Verantwoording van uw effectenstudie

In februari t/m april 2014 heeft de Antea Group een natuurtoets uitgevoerd, welke bestond uit een bureaustudie, een eenmalig verkennend terreinbezoek in februari 2014 en een nader onderzoek naar vissen in april 2014. Tijdens het visonderzoek zijn de bittervoorn en de kleine modderkruiper gevangen in de directe omgeving van het werkgebied van locatie S-6349 te Amstelveen.

K. Overheidsinstantie die eventueel al toestemming heeft verleend voor uw activiteiten vanuit andere wet- en regelgeving

Er wordt overleg gevoerd met de gemeente Amstelveen.

L. Beschrijving huidige situatie van het gebied

Locatie S-6349 te Amstelveen is gelegen ten noorden van de (nieuwe) N201 Heemstede-Hilversum ten noorden van Uithoorn. Op deze locatie is sprake van kassenteelt, een oude spoordijk, akkerland en watergangen met oevervegetatie. De vegetatie bij locatie S-6349 te Amstelveen betreft voornamelijk, buiten de akkerbouw, algemene grassen met kruiden. Langs de oevers groeit voornamelijk riet en gras. In het water voornamelijk fijne waterplanten zoals sterrekroos en waterpest. In de brede watergang groeien ook fonteinkruiden.

M. Positie van de uitvoeringslocatie ten opzichte van natuurgebieden

Locatie S-6349 te Amstelveen ligt ruim zes kilometer ten westen van het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied de Botshol. Ertussen liggen een provinciale weg N521 Amstelveen-Uithoorn en twee rivieren (de Amstel en de Oude Waver). Locatie S-6349 te Amstelveen ligt ruim twee kilometer ten noorden van het dichtstbijzijnde EHS natuurgebied Zijdelmeer. Gezien de afstand, de aard en omvang van de ingreep zijn effecten op de natuurgebieden uit te sluiten.

N. Verspreiding van beschermde soorten op en nabij de uitvoeringslocatie

Op en rond de locatie komen drie zwaar(der) beschermde soorten voor (bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper) waarop de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk een negatief effect heeft. Daarnaast biedt de aanwezige oevervegetatie geschikte broedlocaties voor algemeen voorkomende watervogels. Tijdens het broedseizoen zijn broedende vogels te verwachten. Zwaarder (tabel 2 en hoger) beschermde soorten van andere soortengroepen zoals zoogdieren, amfibieën, reptielen, vaatplanten, dagvlinders en libellen zijn niet in en rondom het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Dit is de conclusie uit hoofdstuk 4 (Resultaten Quick scan Flora- en faunawet) van dit document, samen met de resultaten uit het aanvullende vissenonderzoek (bijlage 3).

O. Verantwoording verspreidingsinformatie

De verspreidingsinformatie is gebaseerd op informatie verkregen uit de bureaustudie, het eenmalige verkennend terreinbezoek en een nader visonderzoek. Daarnaast zijn diverse rapporten verwerkt die de gemeente Amstelveen heeft aangeleverd. De bureaustudie omvatte het raadplegen van de diverse recente verspreidingsatlassen van vissen, amfibieën en reptielen en zoogdieren en het raadplegen van websites met verspreidingsdata zoals socon.nl en waarneming.nl. Alle bronnen staan vermeld aan het eind van dit rapport bij Geraadpleegde bronnen. Het terreinbezoek voor de natuurtoets (februari 2014) is uitgevoerd door dhr. J. Melis, werkzaam als ecooloog bij de Antea Group. Het visonderzoek voor de

natuurtoets (april 2014) is uitgevoerd door dhr. J. Melis en mw. B. Kuik, werkzaam als ecologen bij de Antea Group. De uitvoering van het nader onderzoek naar bittervoorn en kleine modderkruiper is beschreven in een apart rapport (zie bijlage 3).

P. Maatregelen om schade aan de soort te voorkomen of te beperken (mitigerende maatregelen)

Om de negatieve effecten voor de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper tot een minimum te beperken, worden, op basis van het type werkzaamheden en de soortenstandaards van alle drie soorten, de volgende schade beperkende maatregelen noodzakelijk:

De planning gaat uit van werken in mei tot en met juli 2015 tijdens de voortplanting van de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper (voor de vissen beide april tot en met begin augustus en voor de pad april tot en met september). Derhalve wordt ontheffing artikel 11 (verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijf- en voortplantingsplaatsen) en artikel 12 (verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren) aangevraagd.

- Tijdens de werkzaamheden moet de luchttemperatuur boven het vriespunt te liggen en er mag geen ijsvorming aanwezig zijn in de watergang.
- Ruim voorafgaand aan de werkzaamheden moet een amfibieën-kerend scherm, rondom de locaties waar de werkzaamheden gepland zijn, worden aangebracht. Deze zal tot doel hebben de trek van de rugstreeppad van de mogelijke overwinteringslocaties naar het plangebied te verhinderen. Het amfibieën-kerende scherm bestaat uit 50cm hoog materiaal waar de rugstreeppad niet tegenop kan klimmen. Het scherm moet minimaal 10cm in de grond ingegraven worden en voorzien zijn van een flap aan de buitenzijde, welke eventueel overklimmen verhindert. De paaltjes waaraan het scherm is geplaatst wordt, bevinden zich aan de binnenzijde van het scherm. Het plaatsen van het scherm dient plaats te vinden voor april 2015.
- In april 2015 zullen de aanwezige exemplaren van de rugstreeppad worden weggevangen. Hiertoe worden langs de binnenzijde van het scherm vangpotten ingegraven en worden verspreid door het gebied herpetoplaten geplaatst. De vangpotten en herpetoplaten zullen vervolgens gedurende ten minste een week elke morgen direct na zonsopkomst worden gecontroleerd op aanwezigheid van rugstreeppadden. Deze vangrondes zullen worden uitgevoerd tot er ten minste drie dagen op rij onder voor de soort geschikte weersomstandigheden geen exemplaren van de rugstreeppad meer worden aangetroffen. De weggevangen rugstreeppadden worden verplaatst naar een identiek gebied buiten de werklocatie.
- Tijdens de werkperiode wordt er zorg voor gedragen dat de aanwezige amfibieën-kerende schermen gehandhaafd blijven om herkolonisatie door rugstreeppadden, onder andere voor de voortplanting, te voorkomen.
- Direct voorafgaand aan het plaatsen van de dammen dienen de aanwezige vissen te worden opgedreven zodat ze uit het werkgebied kunnen ontsnappen.
- Na het plaatsen van de dammen dient het water te worden weggepompt tot de waterdiepte circa 30-40 cm bedraagt.
- Hierna moeten de aanwezige vissen, amfibieën en andere organismen, zoals zoetwatermosselen, tijdig worden weggevangen en elders in dezelfde watergang worden uitgezet.
- Deze werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundig persoon.
- Er moet een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig te zijn en onder alle betrokken partijen bekend te zijn. De werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd.
- Nadat alle (beschermde) vissen, reptielen en andere organismen zijn weggevangen en uitgezet elders in de watergang, kunnen de graafwerkzaamheden aanvangen en de modificaties worden uitgevoerd.

- Na het uitvoeren van de modificaties dient de watergang weer in oorspronkelijke staat te worden hersteld, met achterlating van een permanente dam met duiker.

De planning gaat uit van werken vanaf mei tot en met juli 2015. Dit valt in het vogelbroedseizoen. Het plangebied en de directe omgeving ervan wordt, indien noodzakelijk en op dat moment geen broedgevallen aanwezig zijn, voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt en gehouden voor broedvogels. Dit kan gedaan worden door het kort maaien en houden van de aanwezige oever-, en ruige grasvegetatie. Voor de beoordeling of het tracé vrij is en deze maatregel noodzakelijk is zal een ter zake kundige ecoloog voorafgaand aan de werkzaamheden een veldbezoek afleggen.

Q. Maatregelen om onvermijdelijke schade aan de soort te herstellen (compenserende maatregelen)

Er is sprake van een tijdelijke ingreep, gezien de aard van de werkzaamheden. Na afloop wordt de watergang weer in oorspronkelijke staat hersteld, met achterlating van een permanente dam met duiker. De werkzaamheden vinden plaats in een klein gedeelte van de watergang en in de directe omgeving is voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor de bittervoorn en kleine modderkruiper. Daarmee is er geen sprake van negatieve effecten op lange termijn en is er ook geen noodzaak voor compensatie.

R. Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve effecten voor de bittervoorn, rugstreeppad en kleine modderkruiper tot een minimum te beperken, worden diverse mitigerende maatregelen voorgesteld. Bij uitvoering van de werkzaamheden worden de aanwezige exemplaren onder ecologische begeleiding weggevangen en uitgezet. Het doel hiervan is om het plangebied vrij te maken van (beschermde) amfibieën en vissen en zo schade aan individuen zoveel mogelijk te voorkomen.

S. Beschrijving alternatieven en reden waarom u die alternatieven niet gebruikt

- Het eerste alternatief voor de aanpassing aan het bestaande schema is het niet uitvoeren van deze werkzaamheden. Gezien de geldende wet- en regelgeving (zie paragraaf D) en het algemene belang is dit geen reëel alternatief.
- Een andere benadering van het bestaande schema zijn uitgedacht (om Meerlandenweg 55/57 heen), maar dit noodzaakte twee dempingen van ca. 20 meter van de brede watergangen in plaats van één, en een demping van de smalle watergang van ca. 100 i.p.v. ca. 20 meter. Hiermee zou veel meer leefgebied worden aangetast en dit is dus geen reëel alternatief.
- Het schema aanpassen ter plaatse behoudt voor nu en ook voor de toekomst een benadering zoals deze nu slechts éénmalig uitgevoerd moet worden. De nieuwe locatie is zonder verstoring te benaderen.
- Een andere werkperiode dan deels in de kwetsbare periode is onmogelijk omdat de wettelijke plicht bestaat constant aan de vraag naar gas te kunnen voldoen. De werkzaamheden duren drie maanden. Buiten de wintermaanden is de vraag naar gas nog relatief laag.
- Het afdammen en leegvissen zou in maart, voorafgaand aan het voortplantingsseizoen, kunnen geschieden. Dit zou echter voor meerdere vissoorten, die door de watergang migreren van overwinteringsplek naar paailocatie de doorgang versperren.

Om de negatieve effecten van de werkzaamheden op de bittervoorn, rugstreeppad en de kleine modderkruiper zoveel mogelijk te beperken worden mitigerende maatregelen getroffen.

T. Beschrijving zorgvuldig handelen

Door de mitigerende maatregelen uit te voeren, wordt tevens invulling gegeven aan het zorgvuldig handelen en de algemene zorgplicht. Om schade aan vissen, amfibieën en andere dieren te voorkomen worden de aanwezige dieren onder ecologische begeleiding weggevangen en elders in dezelfde watergang uitgezet. Hierbij worden ook de zoetwatermosselen meegenomen. Om te voorkomen dat broedvogels gaan nestelen en verstoord worden, wordt de aanwezige vegetatie kort gehouden.

U. Omschrijving dwingende reden van groot openbaar belang

De Gasunie is een Europees gasinfrastructuurbedrijf en beheerder van het hoofdgas-netwerk in Nederland. Vanuit de vigerende wetgeving, het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), is de Gasunie verplicht om haar leidingnetwerk te controleren en te inspecteren en, indien noodzakelijk, reparaties of aanpassingen uit te voeren. Dit om een veilig transport van gas te kunnen waarborgen en aan te tonen. Op het leidingentracé Legmeerdijk-Kalfjeslaan zijn een aantal aanpassingen (modificaties) noodzakelijk en ingepland en de modificatie van schema S-6349 te Amstelveen is daar onderdeel van.

7 Conclusies

Voor de werkzaamheden worden geen bomen gekapt. Verder zijn de voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de modificaties aan het Gasunie schema's tijdelijk van aard. Het karakter van de gebieden waar de werkzaamheden worden uitgevoerd wordt er niet blijvend door veranderd.

Flora- en faunawet

Voor de aanpassingen bij modificatie S-6349 te Amstelveen is ontheffing op de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze aanpassing staat gepland voor 2015.

Er wordt één watergang tijdelijk aangetast waarin bittervoorn en kleine modderkuiper zijn aangetroffen. Hierdoor zullen, naar verwachting, (middel)zwaar beschermde vissen zoals bittervoorn en kleine modderkuiper een beperkte en tijdelijke achteruitgang krijgen in de beschikbaarheid van hun voortplantingsgebied, foerageergebied en/of vaste woon- of verblijfplaatsen. De aanwezigheid van de rugstreeppad is aannemelijk in het gebied. De potentiële negatieve effecten op de voortplanting zullen speciale aandacht moeten krijgen.

In de smalle watergang zijn de beschermde soorten, voor zover kan worden nagegaan, afwezig. De enige uitzondering hierop kan de rugstreeppad zijn die mogelijk kan voortplanten in afgesloten, tijdelijk droogvallende, delen van deze watergang.

Voor alle dieren in de droog te leggen watergangen geldt natuurlijk de zorgplicht.

Omdat de brede watergang tijdelijk afgedamd en drooggelegd wordt, wordt voor de bittervoorn, de rugstreeppad en kleine modderkuiper een ontheffing op de bepalingen van de Flora- en faunawet aangevraagd. In deze natuurtoets bevat hoofdstuk 6 het activiteitenplan dat hiervoor gebruikt zal worden. De aanvraagprocedure kan vier maanden duren.

Verder kunnen de werkzaamheden tijdens de uitvoering verstoring veroorzaken van een aantal diergroepen. Door uitvoering van de benoemde mitigerende maatregelen, een goede tijdsplanning en omgang met het gebied voor, tijdens en na de werkzaamheden, worden negatieve effecten tot een minimum beperkt.

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in de omgeving van een Natura 2000-gebied. De geplande werkzaamheden hebben hierdoor geen negatieve invloed of effecten op de soorten en/of habitats waarvoor Natura 2000-gebieden aangewezen zijn. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Derhalve is een toetsing aan de EHS niet benodigd.

Heerenveen, augustus 2014
Antea Group

Geraadpleegde bronnen

Boeken

- Hoogeboom, D. Verspreidingsatlas van de Zoogdieren van Noord-Holland, werkatlas, Landschap Noord-Holland. Castricum 2011.
- Herder, J.E. (red) 2010. Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen, Landschap Noord-Holland, Heiloo & RAVON, Nijmegen.
- Herder, J.E., J. Kranenbarg, D.M. Hoogenboom, J. Hamers & K. Dekker (red) 2012. Atlas van de Noord-Hollandse vissen, Landschap Noord-Holland, Heiloo & RAVON, Nijmegen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- FLORON 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse flora. Stichting FLORON, Nijmegen.

Rapporten, ontvangen van mw. S. Kuijs (gemeente Amstelveen)

- Bakker, N. de, et al, 2010, Rugstreeppadden in de Noordelijke Legmeerpolder - Amstelveen, b&d NATUURADVIES
- Besteman, B., 2013, Monitoring compensatiegebied rugstreeppad Meerlandenweg 2013, b&d NATUURADVIES
- Bouma, M., 2014, Activiteitenplan Westwijk Zuidwest te Amstelveen, Adviesbureau E.C.O. Logisch
- Koorevaar, J., 2013, Briefrapport translocatie rugstreeppad, Adviesbureau E.C.O. Logisch
- Koorevaar, J., 2013, Activiteitenplan bedrijventerrein De Loeten, Adviesbureau E.C.O. Logisch

Soortenstandaards, Dienst Regelingen, ministerie van EL&I

- Rugstreeppad, december 2011
- Bittervoorn, december 2011
- Kleine modderkuiper, december 2011

Beschermde gebieden

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

maps.noord-holland.nl/extern/gisviewers/natuurbeheerplan_2012/

maps.noord-holland.nl/structuurvisie2040/

Verspreiding en informatie

www.zoogdieratlas.nl

www.rijksoverheid.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.dasenboom.nl

www.hetInvloket.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is onderverdeeld in de Natuurbeschermingswet '98 en de Ecologische Hoofdstructuur. De Natuurbeschermingswet '98 omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent voor de Natura 2000-gebieden wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

Natuurbeschermingswet 1998

Binnen de EU worden de belangrijkste leefgebieden van de meest bedreigde en waardevolle soorten en habitattypen aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze Natura 2000-gebieden moeten samen een Europees ecologisch netwerk vormen om de achteruitgang van de biodiversiteit te keren. De juridische basis voor dit netwerk zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, welke in Nederland zijn doorvertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet). Per gebied worden voor de soorten en habitattypen instandhoudingsdoelen (kortweg IHD) bepaald. Dit kunnen behoud- of uitbreidings- / verbeteringsdoelen zijn. Het is verplicht om plannen en projecten te beoordelen op de gevolgen voor deze instandhoudingsdoelen. Voor projecten geldt een vergunningplicht als het project een verslechterend of significant verstorend effect kan hebben op een Natura 2000-gebied (art. 19d Nbwet). Bij vaststelling van plannen, zoals een bestemmingsplan, moet het bevoegd gezag rekening houden met de gevolgen van het plan voor Natura 2000-gebieden (art. 19j, Nbwet).

Voor Natura 2000 is een afwegingenkader opgesteld om handelingen en projecten te toetsen die schade kunnen doen aan de soorten die in de aangewezen N2000-gebieden beschermd moeten worden (zie figuur 1.1). Dit afwegingenkader is bekend als de Habitattoets. Het afwegingenkader gaat uit van het voorzorgprincipe, het zogenaamde nee-tenzij beginsel.

De Habitattoets vergt van initiatiefnemers dat zij zich vooraf verzekeren dat projecten of handelingen geen significante schade kunnen toebrengen aan de instandhoudingsdoelstellingen van N2000. Dit geldt zowel voor plannen en projecten binnen de grenzen van N2000-gebieden als daarbuiten. De richtlijnbeoordelingen kennen dus externe werking.

In de oriëntatiefase/vooroverleg moet beoordeeld worden of van een project negatieve effecten te verwachten zijn. Als met zekerheid is vast te stellen dat geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op zullen treden, is voor de uitvoering van de plannen geen vergunning

nodig. Indien die zekerheid op voorhand niet verkregen kan worden, zal een verslechteringstoets of passende beoordeling uitgevoerd moeten worden om de omvang van de negatieve effecten te bepalen. Zoals gezegd kent het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 vier onderdelen:

1. Oriëntatiefase of vooroverleg
2. verslechteringstoets
3. passende beoordeling
4. toets op ADC-criteria (alternatieventoets + dwingende redenen van groot openbaar belang+ compensatie)

Figuur 1 geeft een schematische weergave van de stappen.

In het vooroverleg staat de volgende vraag centraal: *'is er kans op een (significant) negatief effect a.g.v. de voorgenomen ingreep?'*. Beantwoording hiervan geschiedt aan de hand van een zogenaamde Voortoets.

Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan een verslechteringstoets of passende beoordeling noodzakelijk zijn. Indien een significant effect als gevolg van een ontwikkeling niet zonder meer kan worden uitgesloten is conform het schema het doorlopen van een passende beoordeling noodzakelijk.

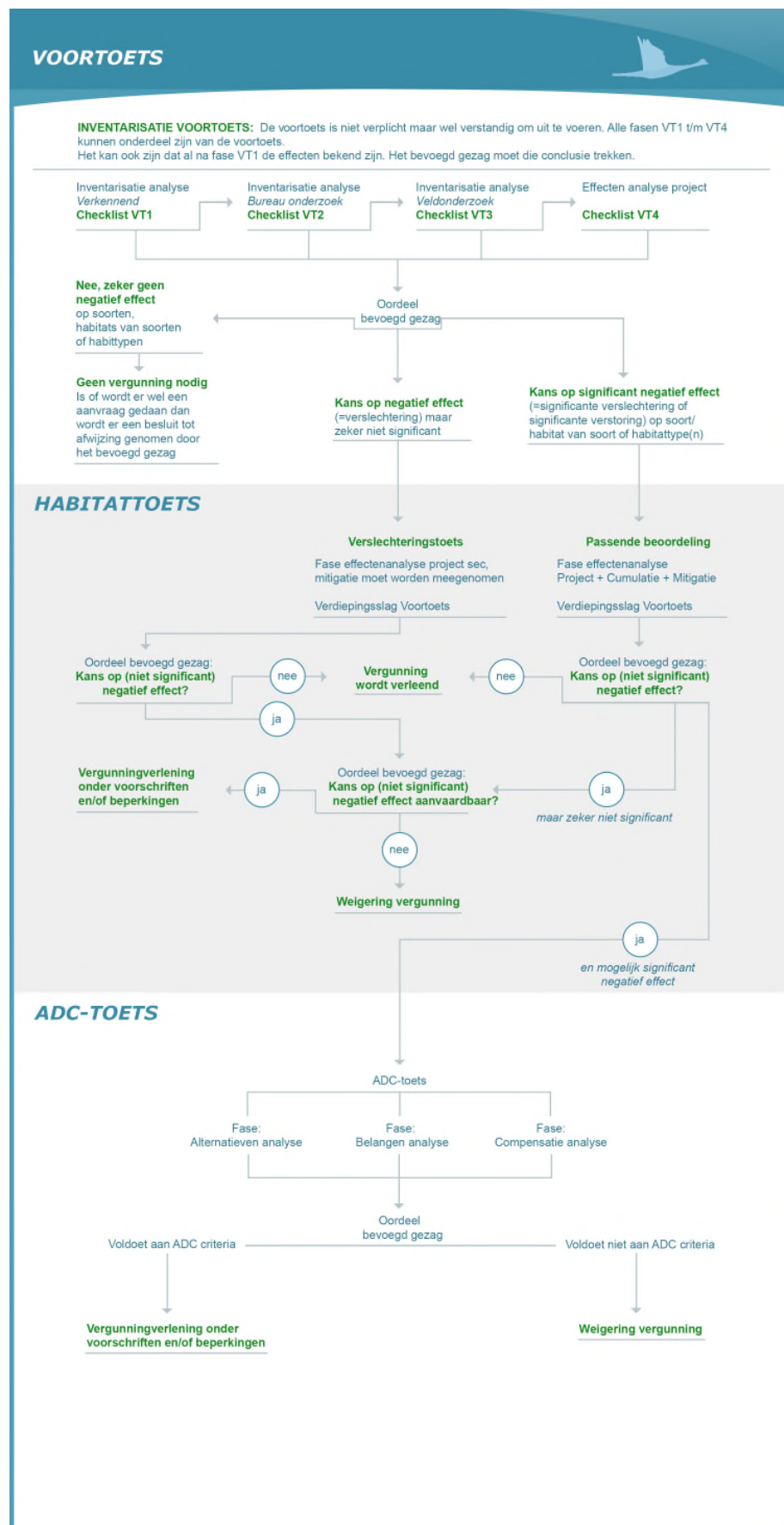
In een passende beoordeling dient beoordeeld te worden of het project (afzonderlijk of in combinatie met andere projecten en handelingen) significant gevolgen kan hebben voor het Natura 2000 gebied. Het uitvoeren van onderzoek naar het bepalen van de kans op een significant effect en de passende beoordeling zijn vormvrij: er zijn geen formats voor het uitvoeren van het onderzoek, noch voor het beoordelen van de kwaliteit van het onderzoek (Broekmeyer *et al*, 2008), richtlijnen voor een effectenstudie of significantietoets zijn eveneens niet opgelegd vanuit het bevoegd gezag (Broekmeyer, 2006).

Als het plan in het licht van de instandhoudingsdoelen (significant) negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet een Passende beoordeling gemaakt worden. Hierin wordt onderzocht of het plan of project leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken. Als er sprake is van aantasting, kan het plan of project geen doorgang vinden, tenzij de zogenaamde ADC-toets succesvol wordt doorlopen. In deze toets wordt achtereenvolgens bepaald:

1. of er Alternatieven zijn voor het plan of project (die geen of minder gevolgen hebben);
2. of er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn voor het plan of project, denk bijvoorbeeld aan de openbare veiligheid;
3. of er voldoende Compensatie voor de schade aan de natuur getroffen kan worden.

Significantie van effecten

Centraal in een effectbeoordeling staat steeds de vraag in hoeverre plannen en handelingen tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen kunnen leiden. Om te bepalen of een effect significant is in het licht van de doelstelling van de Vogel en Habitatrichtlijn, moet gebruik gemaakt worden van het principe van de gunstige staat van instandhouding van een soort, conform Artikel 6 van de Habitatrichtlijn (EG 2000). Om een soort of habitat in gunstige staat van instandhouding te houden gelden de volgende criteria. De toetsingscriteria worden hieronder nader toegelicht.

Figuur 1: Toetsingsschema en vergunningtraject Natuurbeschermingswet (steunpunt Natura 2000).

Gunstige staat van instandhouding

In kader 2 is weergegeven wat wordt verstaan onder gunstige staat van instandhouding conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (ministerie van LNV 2005).

Kader 2. Tekst en uitleg over het begrip “gunstige staat van instandhouding” uit Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (ministerie van LNV 2005).

De ‘staat van instandhouding’ van een natuurlijke habitat wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- het natuurlijke verspreidingsgebied van het habitat en de oppervlakte ervan binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- de staat van instandhouding van de voor dat habitat typische soorten gunstig is.

De ‘staat van instandhouding’ voor een soort wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende groot habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Dit houdt samengevat in dat plannen of activiteiten die bijdragen aan een aantasting van de draagkracht van het gebied voor het voortbestaan van natuurlijke habitats en habitats van soorten, beschouwd moeten worden als een significante aantasting.

Significantie

Over het begrip ‘significantie’ is de wet- en regelgeving minder duidelijk (zie kader 3).

Kader 3. Tekst en uitleg over het begrip “significantie” uit het document Beheer van Natura 2000-gebieden. De bepalingen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn (EG, 2000).

Wat als een „significant” gevolg moet worden aangemerkt, is geen kwestie van willekeur. Ten eerste wordt de term in de richtlijn als een objectief begrip gehanteerd (d.w.z. dat de term niet op zodanige wijze wordt gekwalificeerd dat hij op een arbitraire wijze kan worden geïnterpreteerd. Ten tweede is een consequente interpretatie van „significant” noodzakelijk om te garanderen dat „Natura 2000” als een coherent netwerk functioneert.

Aan het begrip „significant” moet een objectieve inhoud worden gegeven. Tegelijk moet de significantie van effecten worden vastgesteld in het licht van de specifieke bijzonderheden en milieukenmerken van het beschermde gebied waarop een plan of project betrekking heeft, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied.

Het bovenstaande impliceert dat aan het begrip significantie door de toetsers op projectniveau invulling moet worden gegeven.

Meer duidelijkheid over het begrip 'significante' gevolgen komt voort uit het Kokkelvisserijarrest. Het Europese Hof van Justitie heeft in dit arrest vastgesteld dat er sprake is van significante gevolgen 'als een plan of project de instandhoudingsdoelstelling van een gebied in gevaar dreigt te brengen'. Het Kokkelvisserij-arrest geeft aan dat 'significante gevolgen' zeer nauw verbonden zijn met de 'instandhoudingsdoelen' uit het ontwerpbesluit.

Naar de geest van de wet én de interpretatie van het Kokkelvisserijarrest kan de volgende definitie voor significant effect gedefinieerd worden; **"Er is sprake van een significant effect als de activiteit afbreuk doet aan de instandhoudingdoelen van een Natura 2000- gebied"**.

De bovenbeschreven criteria zijn op de volgende wijze toegepast om te beoordelen of en in welke mate effecten significant zijn en of dit strijdig is met de instandhoudingsdoelen.

De significantie wordt beoordeeld op basis van expert-judgement aan de hand van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve beoordelingscriteria.

- Om een indruk te krijgen van de omvang van een effect is gekeken naar het (relatieve) voorkomen van de kwalificerende soorten in de omgeving van het plangebied.
- Om een indruk te krijgen van de ernst van een effect wordt gekeken naar de trend van de kwalificerende waarden. Daarnaast wordt ook gekeken naar de staat van instandhouding van de soort. Bij een dalende populatietrend en een ongunstige landelijke staat van instandhouding wordt een effect eerder als ernstiger beoordeeld.
- Ten slotte wordt bepaald in hoeverre de ontwikkeling afbreuk doet aan het instandhoudingsdoel per soort en in welke mate de algemene doelen voor behoud en herstel van het Natura 2000-gebied Veluwe worden beïnvloed.

Cumulatieve effecten

Bij het bepalen of de activiteit (significante) gevolgen kan hebben, moet ook rekening worden gehouden met zogenaamde cumulatieve effecten. Hiervan is sprake als naast het project of andere handeling in of rondom een Natura 2000-gebied andere projecten en handelingen plaatsvinden die in combinatie mogelijk schadelijk zijn voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Onderscheid dient gemaakt te worden tussen de verschillende uitvoeringsstadia van projecten en andere handelingen, waarmee ook tijdens de beoordeling op verschillende wijze rekening dient te worden gehouden (LNV, 2005, zie kader 4).

Kader 4. Plannen waarmee rekening moet worden gehouden bij de cumulatieve effecten conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV 2005)

- Voltooide plannen en projecten: hoewel reeds voltooide plannen en projecten niet direct hoeven te worden meegenomen, zijn er gevallen voorstelbaar waarbij dat wel moet, met name indien zij blijvende gevolgen voor het gebied hebben en er aanwijzingen bestaan voor een patroon van geleidelijke teloorgang van de natuurlijke kenmerken van het beschermde gebied.
- Goedgekeurde maar nog niet voltooide plannen en projecten: als deze zijn goedgekeurd, maar nog niet voltooid moeten deze volledig in de beoordeling worden meegenomen.
- Voorbereidingshandelingen: in principe behoren ook voorbereidingshandelingen voor een plan of project in de beoordeling te worden meegenomen. Hiervan kan worden afgeweken indien er alleen nog maar sprake is van voorbereidingshandelingen, waarbij de realisatie van het betrokken plan of project een toekomstige onzekere gebeurtenis is. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als in een plan de mogelijkheid tot de ontwikkeling van de activiteit wordt geboden, maar dat nog niet de zekerheid bestaat dat op de vastgestelde locatie daadwerkelijk het project wordt gerealiseerd en er nog een toetsmoment volgt waarop de activiteit (inclusief cumulatie) wordt beoordeeld.

Bij het omgaan met cumulatie zijn er diverse onzekerheden wat betreft de vraag *welke* activiteiten meetellen bij cumulatie en *hoe* deze cumulatieve effecten bijdragen aan het bepalen van de kans op een significant effect. Wetenschappelijk is het optellen van niet of nauwelijks kwantificeerbare effecten van een reeks heel verschillende ingrepen vaak niet mogelijk (Broekmeyer et al, 2008).

Voor de formulering van de Natura 2000 doelen op gebiedsniveau is een aantal standaardformuleringen gebruikt. Doelen zijn bijvoorbeeld geformuleerd in termen van behoud oppervlakte en behoud kwaliteit

(voor de habitattypen) of uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste # paren. In de weergegeven tabellen zal per habitattypen en doelsoort de staat van instandhouding, de relatieve bijdrage en de doelstelling met betrekking tot oppervlakte en kwaliteit worden weergegeven.

Ecologische Hoofdstructuur

In het Natuurbeleidsplan van 1990 is voor het eerst het streven van de rijksoverheid beschreven om een nationale ecologische hoofdstructuur te maken. De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. De verbindingzones maken onderdeel uit van de EHS.

Na vertraging in de verwerving van gebieden en het bereiken van doelen is kort geleden besloten om de totstandkoming te baseren op vrijwillige deelname van andere partijen terwijl de overheden zich concentreren op het aanleggen van robuuste verbindingen.

De bescherming van de EHS is niet in wetgeving vastgelegd, maar vindt plaats via het bestemmingsplan. Het beleid is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, rekening houdend met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn.

In 1995 heeft de rijksoverheid met een planologische kernbeslissing het Structuurschema voor de Groene Ruimte aangenomen. Hierin is een toetsingskader opgenomen, dat lijkt op het nee-tenzij dat geldt voor de Habitattoets. In de Nota Ruimte, die het beleidskader vormt voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in de vorm van onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is dit toetsingskader wederom opgenomen.

Binnen EHS-gebieden zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Als er echter geen reële alternatieven aanwezig zijn én er is sprake van groot openbaar belang kan het project doorgaan als de schade zo veel mogelijk wordt verzacht en de resterende schade wordt gecompenseerd.

Belangrijk verschil met de Habitattoets is dat van het nee-tenzij kan worden afgeweken om reden van zwaarwegend openbaar belang, indien alternatieven niet voorhanden zijn. Compensatie voor de schade aan de natuur kan ook financieel plaats vinden.

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 diersoorten en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens heeft een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde diersoorten en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, onwortelen of op andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren.

werkingsfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de diersoort of plantensoort die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos, algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de

¹ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b);
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j)

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b)
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Bijlage 2: Rapport nader onderzoek vissen

Vissenonderzoek Legmeerdijk-Kalfjeslaan
Nader onderzoek bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en
kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) op het
Gasunie tracé Legmeerdijk-Kalfjeslaan, te
Amstelveen (S-6349)

projectnr. GU	I.012016.01
projectnr.	11191-267489
documentnr.	11191-267489-NT-NO-001
revisie	01
datum	25 augustus 2014

Auteur

J. Melis

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 444
2740 AK WADDINXVEEN

datum vrijgave
25-08-2014

beschrijving revisie 01
Definitief rapport

goedkeuring
J.A. Kruse

vrijgave
A.J. Brandsma

Opdrachtgever:

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 162
7400 AD DEVENTER

Datum van uitgave:

25 augustus 2014

Contactadres:

Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Copyright © 2014

Antea Nederland B.V.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

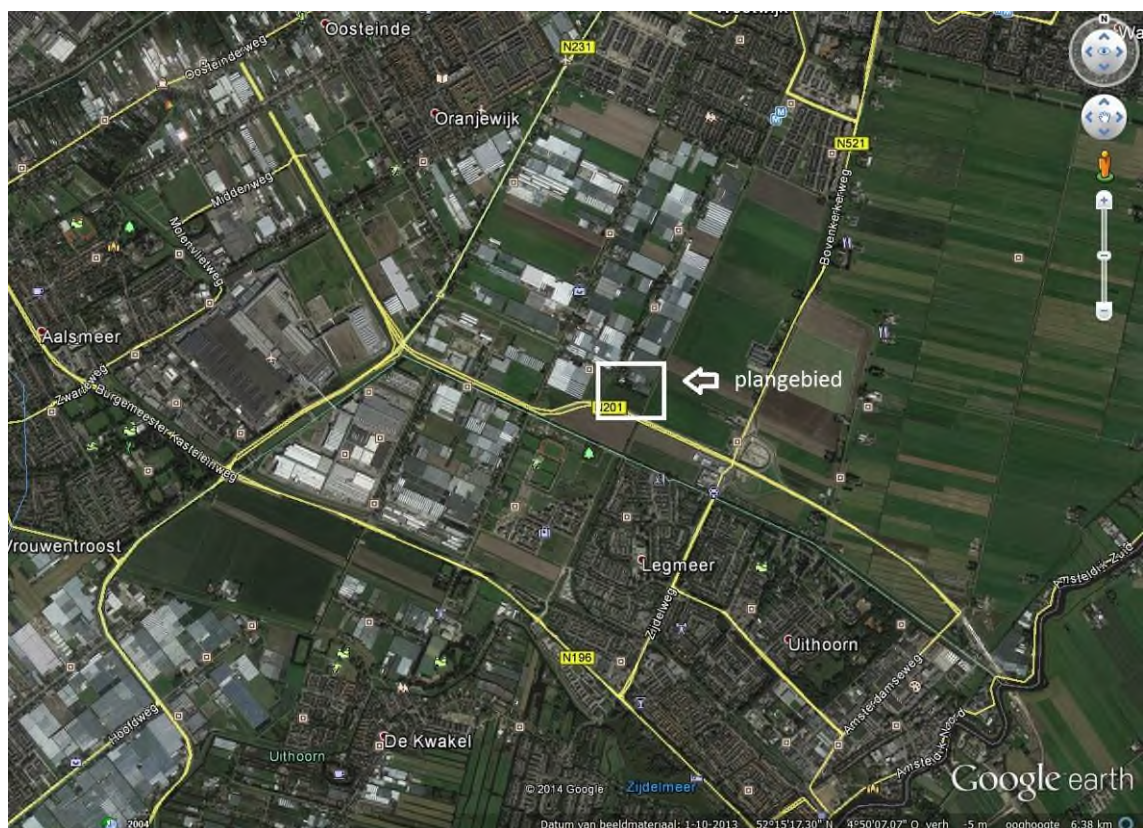
	blz.
1	
Inleiding	2
2	
Locatie en foto's.....	4
3	
Resultaten en Conclusies.....	5
3.1	
Resultaten.....	5
3.2	
Data	7
3.3	
Conclusies	7
3.4	
Advies	7

1 Inleiding

De Gasunie is voornemens om, in het kader van de Gasunie Netwerk Improvement Program (GNIP), op zes locaties, modificaties aan haar leidingnetwerk te doen op het tracé Legmeerdijk-Kalfjeslaan. De werkzaamheden worden grotendeels via open ontgraving uitgevoerd. Op slecht één locatie (zie figuur 1.2.) worden twee watergangen (zie figuur 1.2.) betrokken in de werkzaamheden. Deze worden deels gebruikt voor de transportweg naar het aan te passen schema en tevens worden er nieuwe zinkers in aangelegd. Hiervoor moeten de watergangen tijdelijk worden afgedamd en drooggelegd. Deze locatie ligt bij de Meerlandenweg te Amstelveen, op de grens met Aalsmeer.

In opdracht van de Gasunie heeft de Antea Group in februari/maart 2014 een natuurtoets uitgevoerd waarin nader onderzoek voor de bittervoorn en kleine modderkruiper werd geadviseerd op deze locatie. Tijdens de Quick Scan was op deze locatie al bittervoorn gevangen. Voor de kleine modderkruiper bleek geschikte habitat aanwezig te zijn en de bekende landelijke verspreiding gaf aanleiding om de kleine modderkruiper te verwachten. Er is geen voorgaand onderzoek bekend waaruit kon blijken of de bittervoorn en kleine modderkruiper wel of niet aanwezig zijn in het plangebied.

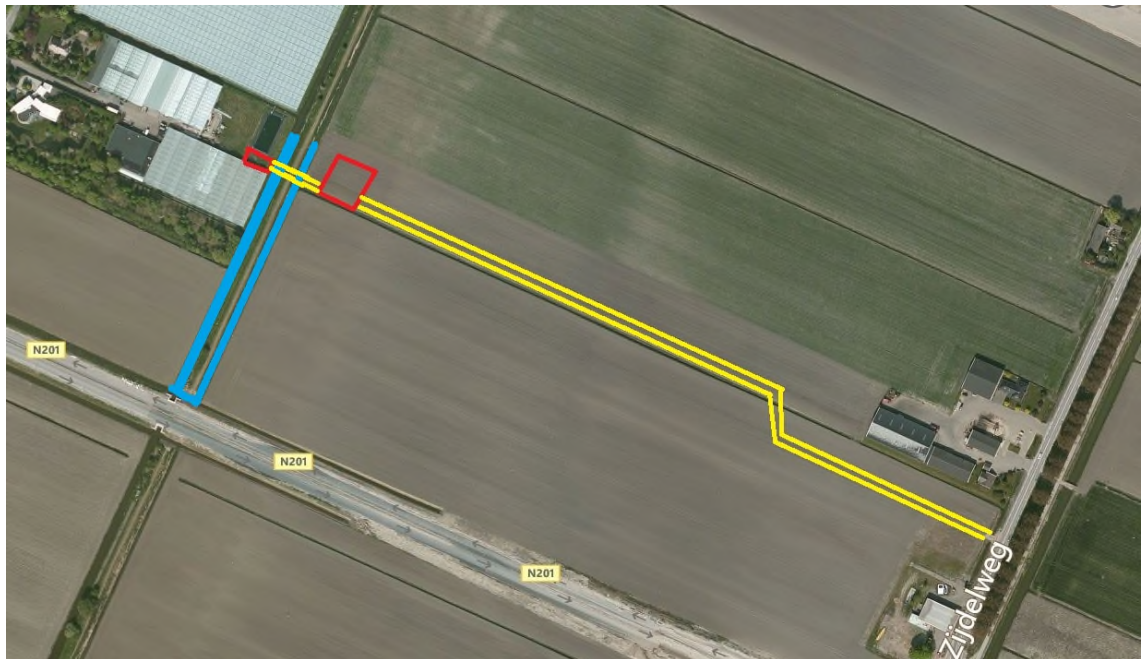
In opdracht van de Gasunie heeft De Antea Group op 8 april 2014 (een dag met zon, maar ook veel regen, harde wind (windkracht 6) en een temperatuur van 9-11°C) een nader onderzoek voor de bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) uitgevoerd. Dit rapport geeft een verslag van de gekozen methode, de uitvoering, resultaten en conclusies van dit onderzoek.

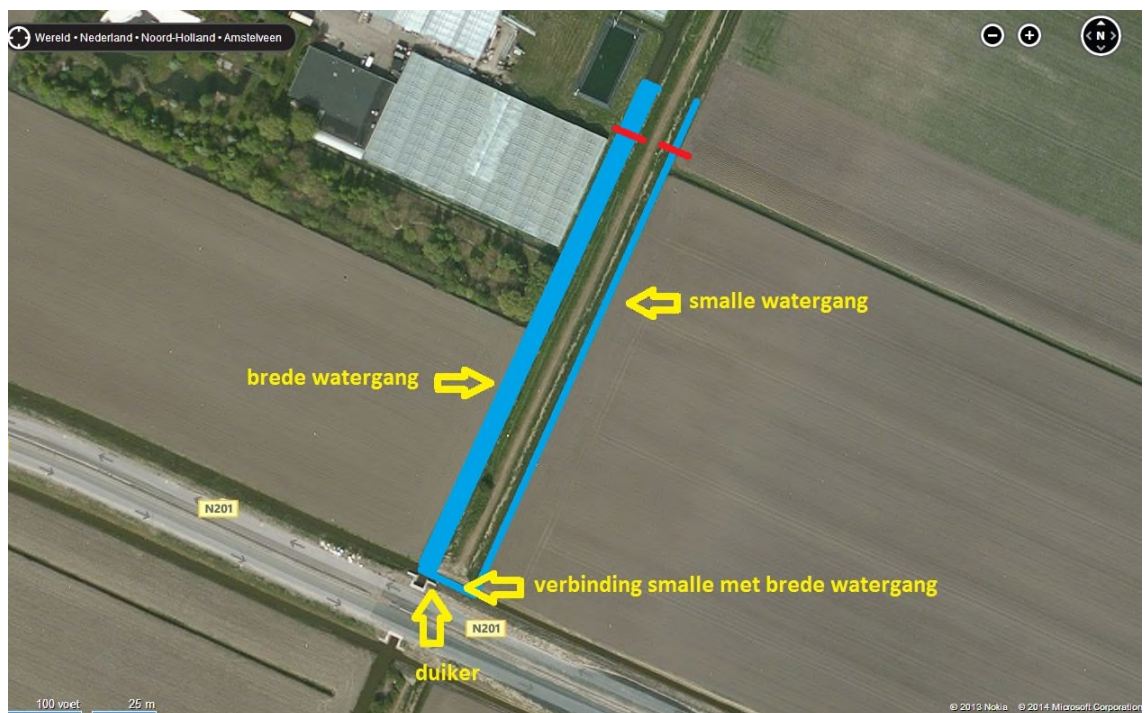
figuur 1.1: Luchtfoto van de omgeving; het plangebied in wit is uitvergroot in figuur 1.2. (bron: Google earth)

Methode

Het visonderzoek is op 8 april 2014 uitgevoerd door J. Melis en B. Kuik van de Antea Group. Beide watergangen zijn over het hele traject steekproefsgewijs met een RAVON schepnet bemonsterd. Hieraan is in totaal 5 manuur besteed. De delen van de waterwegen die bemonsterd zijn staan op figuur 1.2. in blauw aangegeven. Figuur 1.3 geeft een gedetailleerder beeld van de watergangen. De watergang die overbrugd wordt ten behoeve van de toegangsweg, tussen de Zijdelweg en de spoordijk, is niet onderzocht omdat deze niet aangetast wordt.

figuur 1.2: Luchtfoto van de locatie van het onderzoek; in blauw zijn de bemonsterde watergangen aangegeven, in rood zijn de twee schema's aangegeven en in geel is de toegangsweg aangegeven (Bron: Bing maps)

figuur 1.3: Luchtfoto van de bemonsterde delen van de watergangen met ten zuiden de N201, in rood zijn de twee te plaatsen zinkers aangegeven (Bron: Bing maps)

2 Locatie en foto's

Dit vissenonderzoek richt zich op het plangebied dat in de natuurtoets (11191-267489-NT) beschreven staat in paragraaf 3.6 Locatie 6 (S-6349); Meerlandenweg te Amstelveen, grens Aalsmeer. Het gebied betreft een oude, in ongebruik geraakte, noord-zuid spoordijk, waar een brede watergang aan de westzijde ligt met daarachter een kwekerij. Aan de oostzijde ligt een smalle watergang (sloot) en daarachter akkerland. De smalle watergang eindigt aan de zuidkant in de brede watergang. De brede watergang loopt daarna via een duiker met faunapassages onder de N201 door.

De brede watergang is zo'n acht meter breed en in het midden ongeveer 50 tot 70 centimeter diep. Daaronder ligt een sliblaag van minstens een halve meter. De watervegetatie bestaat uit riet langs de oever en diverse waterplanten zoals sterrekroos, fonteinkruiden, smalle waterpest en hoornblad grof hoornblad.

De smalle watergang is ca. één meter breed en in het midden ongeveer 20 tot 30 centimeter diep. Daaronder ligt een sliblaag van ca. 15 à 25 centimeter. De watervegetatie bestaat momenteel bijna volledig uit riet langs de oever en over de hele boden (zie figuur 2.1.).

figuur 2.1: Foto van de smalle watergang op 8 april

figuur 2.2: Foto brede watergang op 20 februari

3 Resultaten en Conclusies

3.1 Resultaten

Vissen

Op 20 februari 2014, tijdens de Quick Scan, werden zeven bittervoorns gevangen, één baars en veel drie- en tiendoornige stekelbaarzen. Tijdens dit nader onderzoek op 8 april werd één bittervoorn gevangen, acht kleine modderkruipers, één zeelt en veel drie- en tiendoornige stekelbaarzen. Er zat groot verschil in de vangsten tussen de twee watergangen.

In de smalle watergang aan de oostzijde van de oude spoordijk (zie figuur 2.1.) werden alleen drie- en tiendoornige stekelbaarzen en een jonge zeelt gevangen. Hier was opvallend hoe hoog, zowel bij de drie- als de tiendoornige stekelbaars, het percentage hoogzwangere dieren was.

In de brede watergang aan de westzijde van de oude spoordijk (zie figuur 2.2.) werden alle bittervoorns en kleine modderkruipers gevangen. Als bijvangst kwamen ook hier beide stekelbaarzen voor. De eigenaar van de kwekerij, waar de geplande toegangsweg omheen loopt, is een fervent sportvisser en voorzitter van de Utrechtse sportvisserij. Hij gaf aan dat in dit water ook veel karper paait en er een breed palet aan algemene vissoorten zit waaronder zeelt, snoek, baars, blank- en rietvoorn enz.

figuur 3.1: Foto van de, op 8 april gevangen, bittervoorn (vrouw)

figuur 3.2: Foto van vijf kleine modderkruipers, met links in het midden de bittervoorn

figuur 3.3: Foto driedoornige stekelbaars (hoogzwanger)

figuur 3.4: Foto jonge zeelt

datum	20- feb	8-apr	8-apr	
watgang	breed	breed	smal	
soort	aantal	aantal	aantal	lengte (cm)
bittervoorn	7	1	-	6 tot 10
kleine modderkruiper	0	8	-	6 tot 10
baars	1	-	-	6 tot 10
zeelt	-	-	1	3 tot 5
3d. stekelbaars	10+	15+	30+	3 tot 5
10d. stekelbaars	25+	10+	20+	3 tot 10

tabel 3.1: Tabel met vangsten per datum, watgang en soort; met aantal en lengte. In geel staan de beschermde soorten aangegeven

Overige waarnemingen

In deze brede watergang zijn drie nesten van meerkoet aangetroffen, waarvan twee verlaten en één, ca. dertig meter verwijderd van het plangebied, bebroed werd. Verder werden zoetwatermosselen aangetroffen, die de bittervoorn nodig heeft voor de voortplanting. Er werden twee subadulte bastaardkikkers in de brede watergang gevangen. Een geelwangschildpad lag op de slootkant van de kwekerij te zonnen.

3.2 Data

Van alle vangstlocaties van soorten zijn de GPS-coördinaten opgenomen. De vangsten worden deels gebundeld en geregistreerd. De vangsten van de vissen worden standaard toegevoegd via Telmee aan de Nationale Database Flora en Fauna (NDFD).

3.3 Conclusies

De optimale periode voor de bemonstering van bittervoorn en kleine modderkruiper is april tot en met september. Het onderzoek is in de juiste periode uitgevoerd en derhalve representatief.

In de smalle watergang zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Deze watergang ligt waarschijnlijk een deel van het jaar droog. De bittervoorn en kleine modderkruiper zijn aangetroffen in de brede watergang. De gevangen exemplaren bevonden zich op ca. 75 meter van de zuidelijkste overbrugging van de brede watergang. Op deze locatie was, in dit jaargetijde, de enige beschutting aanwezig. De locatie betrof de omgeving van de duiker onder de nieuwe N201 door. Deze locatie staat in open verbinding met het plangebied. Zie figuur 1.3.

Er zijn ook zoetwatermosselen aangetroffen in het plangebied. Deze werden aangetroffen in de verbinding tussen de smalle- en de brede watergang, en tevens in de brede watergang ter hoogte van de kwekerij. Deze zijn benodigd voor de voortplanting van de bittervoorn, in de brede watergang vindt derhalve waarschijnlijk een deel van de voortplanting van de bittervoorn plaats. De vissen zaten nog geconcentreerd bij (dekking van) de duiker en zullen, naar mate het jaar vordert en de waterplanten groeien, verder uitwaaien over de brede watergang. Bij de duiker zijn slechts enkele scheppen met het net gedaan. Gezien de aantallen bittervoorns en kleine modderkruipers die gevangen zijn, is de brede watergang belangrijk te noemen in de levenscyclus van de beide soorten.

3.4 Advies

Aanvraag ontheffing Flora-en Faunawet

De Gasunie is voornemens een aanvang te maken met de werkzaamheden in 2015. In de brede watergang ten westen van de oude spoordijk is de bittervoorn en de kleine modderkruiper aangetoond. In de smalle watergang worden deze afwezig geacht. Omdat de brede watergang tijdelijk afgedamd en drooggelegd wordt, wordt geadviseerd om voor de bittervoorn en kleine modderkruiper een ontheffing op de bepalingen van de Flora- en Faunawet aan te vragen. Ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag dient een activiteitenplan gemaakt te worden. De aanvraagprocedure voor de ontheffing neemt circa 16 weken in beslag.

Attentie

In deze ontheffing zal primair uitgegaan worden van werken buiten de kwetsbare periode van de bittervoorn en de kleine modderkruiper, omdat de watergang ook voortplantingwater vormt. De meest kwetsbare periode voor de bittervoorn is april t/m augustus. De meest kwetsbare periode voor de kleine modderkruiper is maart t/m begin augustus. Dat betekent dat de werkzaamheden bij voorkeur niet moeten worden uitgevoerd tussen 1 maart en 31 augustus.